

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՌԱՎԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ

ԱՇԽԱՏԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱԴԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒ Ա. ՄԵԼԻՔՅԱՆԻ՝ 2008թ. ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1-ԻՆ ՀՀ ՍԱՌԱՎԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱԾ ԴԻՄՈՒՄԻ ԿԱՊԱՑՈՒԹՅԱՄԲ

ՀՀ Նախագահի թեկնածուն իր դիմումով սահմանադրական դադարանից բառացիորեն խնդրում է հետևյալը՝ «26.02.2007թ. «ՀՀ Ընդդեմ օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կապարելու մասին» ՀՀ օրենքի (ՆՕ-79-Ն) 2-րդ հոդվածի «բ» ենթակետը 2008թ. փետրվարի 19-ին անցկացվելիք ՀՀ նախագահի ընդդեմ նշանակելու դիմումը, ինձ՝ ՀՀ նախագահի թեկնածու Արման Մելիքյանի համար համարել խոչընդունություն եւ վերացնել այն»:

Ուսումնասիրելով դիմումը եւ բերված փաստարկները՝ սահմանադրական դադարանն արձանագրում է, որ ՀՀ Սահմանադրության 52 հոդվածը Հանրապետության Նախագահի ընդդեմ հետապնդության նշանակելու երկու դեպք է նախադասում։ Նախ՝ իրավունքի ուժով այն իրականացվում է մինչեւ քվեարկության օրը թեկնածուներից մեկի մահվան դեպքում, երկրորդ՝ սպեղծված իրավիճակի գնահարման արդյունքում, երբ Հանրապետության Նախագահի թեկնածուներից մեկի համար անհաղթահարելի խոչընդունություն են առաջացել ու դրանք չեն վերացել։ Ընդ որում, սահմանադրական նորմը հապուկ ընդգծում է անհաղթահարելի խոչընդունություն հանգամանքը «...թեկնածուներից մեկի համար»։ Սա այն պարագան է, երբ թեկնածուն չի մահացել, սակայն անձամբ այնպիսի իրավիճակում է հայդնվել, որ անհնարին է դարձել նրա մասնակցությունն ընդդրական գործընթացին։ Այդ իրավիճակի գնահարման իրավասությունն է վերապահված սահմանադրական դադարանին։ Սահմանադրության 52 եւ 100 (կետ 4) հոդվածների դրամաբանությունից ելնելով է, որ «Սահմանադրական դադարանի մասին» ՀՀ օրենքի 75 հոդվածի 5-րդ մասը սահմանել է. «Սահմանադրական դադարանը կարող է անհաղթահարելի ճանաչել այն խոչընդունությունը, որոնք արդեն իսկ առաջացել են եւ փվյալ թեկնածուից անկախ պարագաներով անհնարին են դարձնում նրա հետքագա մասնակցությունն ընդդրական գործընթացներին»։

«Անհաղթահարելի խոչընդույք» սահմանադրական դրույթն սկիզբ է առել ֆրանսիական սահմանադրահրավական պրակտիկայից, եւ այս երկրի Սահմանադրական խորհուրդը նույնպես բազմաթիվ քննարկումների ժամանակ դրվագ դրույթը մեկնաբանել է որպես թեկնածուներից մեկի կոնկրետ վիճակով պայմանավորված ընդունակություն:

Դափարանն իրավասու չէ եւ չի կարող խոչընդույք վերացնել: Դափարանն այն կարող է կամ ճանաչել անհաղթահարելի, կամ վերացած՝ ինչպես սահմանված է ՀՀ Սահմանադրության 52 եւ 100 (կեպ 4) հոդվածներում: Տեսդեպարար, սահմանադրական դափարանին ենթակա չէ դիմողի խնդրանքը՝ խոչընդույքը վերացնելու առումով:

ՀՀ Նախագահի թեկնածու Ա. Մելիքյանի բարձրացրած հարցն ակնհայփորեն չի վերաբերում «անհաղթահարելի խոչընդույք» հասկացության սահմանադրահրավական բովանդակությանը: Դիմողն իրականում բարձրացնում է ՀՀ ընդունական օրենսգրքի փոփոխության («ՀՀ ընդունական օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կափարելու մասին» ՇՕ-79-Ն օրենքի 2-րդ հոդվածի «բ» կեպի) սահմանադրականության հարց, եւ այդ գրեսանկյունից էլ ներկայացնում է հիմնավորումներ: Սակայն ՀՀ Սահմանադրության 101 հոդվածով (1, 3, 4, 6, 7 եւ 8 կեպեր) սպառիչ թվարկված են օրենքի կամ դրա առանձին դրույթի սահմանադրականության հարցով սահմանադրական դափարան դիմելու իրավունք ունեցող սուբյեկտները, եւ ՀՀ Նախագահի թեկնածուին նման իրավասություն վերապահված չէ: Սահմանադրական պահանջ է նաև այն, որ սահմանադրական դափարանը գործը քննում է միայն դրվագ հարցով դիմելու իրավունք ունեցող սուբյեկտի դիմումի հիման վրա:

Միաժամանակ, «Սահմանադրական դափարանի մասին» ՀՀ օրենքի 32 հոդվածի համաձայն սահմանադրական դափարանը գործի քննությունը մերժելու մասին որոշում է ընդունում՝ եթե դիմումում առաջադրված հարցը ենթակա չէ սահմանադրական դափարանին կամ դիմուն իրավասու չէ դիմելու սահմանադրական դափարան:

Դիմումի ուսումնասիրությունը վկայում է նաև, որ ոչ միայն հաշվի չի առնվել «Սահմանադրական դափարանի մասին» ՀՀ օրենքի 27 հոդվածի 2-րդ մասի 4-րդ կեպի պահանջը, այլև չեն դարբերվել ՀՀ Սահմանադրության 100 հոդվածի 1-ին եւ 4-րդ, 101 հոդվածի 6-րդ եւ 9-րդ կեպերի հիմքերով եւ «Սահմանադրական դափարանի մասին» ՀՀ օրենքի 69 եւ 75 հոդվածներով նախագետական դիմումներին ներկայացվող պահանջները:

Դիմք ընդունելով վերոշարադրյալը՝

Նայասփանի Հանրապետության սահմանադրական դափարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Յ.**

ՀՀ Սահմանադրության 52 և 101 հոդվածների, «Սահմանադրական դագարանի մասին» ՀՀ օրենքի 32, 61 և 75 հոդվածների հիմքերով մերժել ՀՀ Նախագահի թեկնածու Ա. Մելիքյանի դիմումի հիման վրա գործի քննության ընդունումը:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՍՊԱՇՎԱՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՆԱԽԳԱՀ**

Գ.ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

2 փետրվարի 2008 թվականի
ՄԴԱՆ -12